

Vzpomínky

na Rožnov jejich dětství a mládí

Marie Křivánková, Zdeňka Filipová
Sestavil Richard Sobotka

Edice Milé tisky

Vzpomínky

na Rožnov jejich dětství a mládí

Marie Křivánková, Zdeňka Filipová
Sestavil Richard Sobotka

Několik slov úvodem

Vzpomínky na někdejší Rožnov pod Radhoštěm napsala v roce 1978 rodilá Rožnovanka paní Marie Křivánková (1910–1991). Vzpomínky její dcery paní Zdeňky Filipové (nar. r. 1933), také rodilé Rožnovanky, byly zaznamenány v roce 2023.

Matka Marie Křivánková i její dcera Zdeňka prožily dětství a mládí v Rožnově pod Radhoštěm.

Vzpomínky paní Marie přibližují starodávný Rožnov z počátků 20. století s jeho romantikou, ale i s bídou nemajetných a chudobných lidí. Paní Zdeňka o generaci mladší ve svých vzpomínkách zaznamenává generační posun ve vzájemných vztazích lidí a současně v rozvoji města, které se v nových časech pozvolna otevřelo světu.

Záznamy Marie Křivánkové zachránily vnučka paní Hanka Morkesová a její dcera, pravnučka Marie Křivánkové – Kateřina Morkesová. V roce 2023 rovněž pořídily záznam vzpomínek tety a prarčiny paní Zdeňky Filipové.

Vyprávění Marie Křivánkové a Zdeňky Filipové připomínají kolorované obrázky někdejšího Rožnova, jejichž barvy s uplývajícím časem poněkud vybledly, ale které se už nikomu nepodaří znovu namalovat. Čtenář tak může z jejich vyprávění

Vyšlo v rámci projektu tvůrčí skupiny seniorů „**Město v mé paměti**“ při Městské knihovně v Rožnově pod Radhoštěm.

posoudit, jak se město Rožnov pod Radhoštěm za posledních sto let změnilo.

Moje mládí bylo v Rožnově krásné

Marie Křivánková

Jako úplně malá, narozená 16 let po bratrovi, jsem byla velice nemocná. Maminka mně vyprávěla, jak strašně se o mě báli. Narodila jsem se mamince ve 42 nebo 43 letech. Umělé výživy tehdy nebylo a já prý jsem rodičům chřadla pod rukama. Nevím, kdo jim poradil, aby opatřili paní, která by mě kojila. Přijela na doporučení nějaká paní snad z Brna. Bylo to marné, nechtěla jsem prý, ačkoliv paní byla pohledná, zdravá. Pak se nějak dověděli o paní z Horní Bečvy, jméno už si nepamatuji. Ta bydlela u nás, měla stejně starou holku, též Marii. Oběma nám to prospívalo. Té paní se u nás neobvykle líbilo, měla dost jídla, což doma neměla. Byla to asi má druhá máma, když mě zachránila. Proto se o mě rodiče pak tolik báli.

Na nějaké zvláštní nemoci si nepamatuji. Vím, že jsem měla černý kašel, a to jsem byla kvůli změně vzduchu v Novém Jičíně, dříve se to tak dělalo.

Jako malinká jsme bydleli pod sokolovnou. „Na sklepě“ se tam říkalo, teď tam bydlí kovář Holub. Z toho období si ale nic nepamatuji. Slyšela jsem od rodičů, že jsme tam měli hospodu. Pak naši koupili barák, prý „v dražbě“ od Bradáčů, byl to švec... Teď bydlí na nábřeží, mají tam pěkný domek. Ani z nového bytu už si nic nepamatuji.

Pak jsem chodila do školy, nejdříve do obecné v roce 1916. To jsme chodili ke kostelu. V pozdějších letech také krátkou dobu do staré radnice, která stála na rohu náměstí. Byla to prastará budova, nahoře po dřevěných schodech byla velká místnost, tam jsme se učili, ale jen krátce. Ani nevím, kdo nás tenkrát učil. Byla to asi 2. nebo 3. třída. Ta stará radnice měla pro nás určitý půvab.

Jako větší děti jsme si hrávaly na četníky a na zloděje, nebo na hastrmany. Také jsme měli kola, já dřevěná, které jsem si koupila u obchodníka Billa, kde je teď prodejna obuvi, ale jiná děcka a kluci měli docela obyčejné obruče. Ta kola jsme proháněli klackem kolem sokolovny a k nám na most, tam byl start.

Když hodně pršelo, hráli jsme si na cestě nebo v příkopě, kde stékala voda z cesty do potoka

Házovky. To bylo krásné hraní, ráda na ty chvíle vzpomínám. Ani jedno auto tam nešlo, jen koně. Z promáčené hlíny jsme v příkopě budovali přehradu a hráli si na vodníky.

V zimě jsme si vyhráli na potoku Házovce. A v létě jsme se tam koupali, voda byla krásně čistá, ne zakalená jako teď. V zimě jsme se po Házovce klouzali. To byly krásné průhledné klouzačky.

Jelikož jsem byla doma sama, bratr Karel byl jako voják v první světové válce, chodila jsem si také hrávat po sousedech. Nejčastěji u Hlucháňů, bydleli naproti ve Vaškovém dvoře. Pokud ještě bydleli ve staré chalupě, byli tam v nájmu. Pan Hlucháň byl švec. A dětí byla u nich fůra: Mařka, Pepa, Olina, Míra, Lída. Nejvíce jsem si hrávala s Mírou. Ani nevím proč, ale doma jí neřekli jinak než Měgán.

Ve staré chalupě hned vedle měli Vaškovi chlěvy.

U Hlucháňů to bylo krásné. Malilinká kuchyňka s pecí. V kuchyni se pořád topilo, vidlicemi se dávaly do pece kastrůlky. A ještě jedna velká jizba tam byla. V ní byly u dveří velké kachláky – kamna, kolem nich lavice, na které spávala malá děcka. Ta kachlová kamna se vytápěla z kuchyňky.

Pan Hlucháň byl též na vojně v první světové válce a paní Hlucháňová živila rodinu tím, že přišivala knoflíky na vojenské „mundůry“. To bylo knoflíků, to se s nimi krásně hrálo!

V tom dvoře stály ještě dvě chalupy. Uprostřed větší, pěkná, též dřevěná, ale tam už byly dveře na kliku, kdežto v té malé vzadu bylo otevírání dveří na „špagát“. To se potáhlo a zvedla se záklopka, hlavní dveře se takto otevřely i bez zámku.

V té novější chalupě už měli Hlucháňovi lepší bydlení. To byla velká jizba, kde pan Hlucháň ševcoval u okna, a pěkná kuchyň, kde se vařilo, ale moc poskrovnu.

Pan Hlucháň měl učně, takový malý klučina, sotva školu vychodil. Říkali jsme mu Prťák. Paní Hlucháňová pekla placky – nastrouhala zemáky, trochu soli, trochu mouky, tukem potřela plech. Nebo brambory – strčila je do trouby a bylo. Ty mně hrozně chutnaly. Maminka je doma též dělala, ale smažila je na sádle. Ty Hlucháňovy byly lepší, víc mi chutnaly, a maminka jim pokaždé za kousek darovaného placku něco poslala.

Hlucháňova nejmladší Lidka i s Mírou často u nás jedly. Jako dospělé pak vzpomínaly, jak se u nás měly dobře.

U Hlucháňů bydlela ještě stará paní Hlucháňová, říkali jsme jí Hlucháňka. Na jaře pokaždé vynášela Mařenu čili Smrtku, když na to přišel čas. Ta Mařena měla u Hlucháňů dřevěnou malovanou hlavu, nastrčili ji na kůl, oblečení měla jak strašidlo. Dopravázel ji průvod děcek až na Láň – na ten kopec

nad sokolovnou a zpívali jsme: „Héla héla, má milá Mařena, Mařena už leží, zubama škéří.“

Tam nám stará Hlucháňka dala každému děcku trochu pučálky – to byl hrách napolo uvařený, na pomaštěném plechu trošku posušený a opeřený. Každá hospodyňka jí na tu maškrtu pro nás děcka přispěla. Opravdu to bylo moc dobré.

Před domem pana Vaška byl k cestě obrácený kopeček. Tam jsme se v zimě sáňkovali. „Pojďme na Vaškův kopeček sa sáňkovať,“ svolávali jsme se. Jezdili jsme až do cesty, kde koně tahali klády a krásně ujezdili koleje, že byly jako sklo – a z toho kopečka jsme jeli přímo do dveří starého Zelenky stolaře. Ten nás velice často za takový kousek prohnal.

Stolař Zelenka byl starý mládenec a chudák. Máloco vydělal. Hodně ho podporovala jeho sestra, která sloužila přes léto u Brýlla (Leo Brill, který měl textilní továrnu, po druhé světové válce MOP, Loana, po roce 2000 multifunkční objekt Brillovka). Když sestra zemřela, měl to stolař Zelenka špatně. Zakázky byly jen takové maličkosti, i když uměl zhotovit pěkné věci, ale kdo by si to mohl tenkrát koupit. Stolař Zelenka málo vydělal. Peněz nebylo. Časem si chudák stolař Zelenka vzal do hlavy, že ho chtějí lidé otrávit, že mu dávají do jídla, to když mu někdo něco dal, hada.

Naše maminka byla u těch chudáků velice oblíbená. Byla to vzácná matka! Měla takových chudáků víc. Také ji vyhledávali v „jatce“ (tehdejší řeznictví, porážka dobytka a zároveň prodej masa), když prodávala maso místo tatínka. Co chvíli ti chudáci nahlídali do dveří, je-li tam maminka. Ta jim hned zadarmo, nebo za pár šestek něco dala.

Když večer musela maminka do „jaty“, velice často jsem šla s ní. Pokud mně bylo zima, vzala mne k sobě stará, úplně hluchá Kalajtová, která bydlela v nájmu v Kramolišovém dvoře. V létě měla to bydlení jako letní sídlo, přímo ve dvoře. To byl půl barák, půl kůlna a uprostřed sítě čili chodba. Stará Kalajtová byla výborná kuchařka. Moje maminka vždycky říkala, že měla velice zlého muže a ten ji tak bil, až ohluchla. Musel jí každý křičet přímo do ucha. A to někdy chudák slyšela něco a úplně na něco jiného odpovídala. Byla malá, hubená, ale pořád se smála. Hodná to byla paní.

Dali hluchou Kulajtovou továrníkovi Fassmannovi opatrovat Marii Majerovou z přízně. Byla to osoba vysoká, silná, ale nebyla normální. Asi proto ji svěřili takové chudeře, která neslyšela, když „Mařa Bum!“ nadávala. Opravdu jí nikdo neřekl jinak než Mařa Bum.

Obvykle vyšla Mařa Bum do města sbírat po náměstí papíry, kterých měla doma plnou kosňu. Kluci

na ni volali: „Mařo Bummmm!“ No, to byla pokařdř hrůza, co třch nadřvek nřsledovalo.

Kdyř jsem tam nřkdy veřer na chvilku přiřla, neř maminka zavřela, zastavila se pro mne Mařa Bum a hezky se na mř usmřla. Byla chudřk.

řla jsem s maminkou domř. Doma bylo přiřemnř teplo. Naře sluřka Mařka, řofka nebo Verunka, podle toho, kterř tehdy u nřs byla, v kamnech zatopila. Poveřeřeli jsme, jř jsem si lehla a maminka řetla. Moc rřda jsem řetla a řasto jsem od maminky dostala kniřku, nejdřv k Jeřiřku. U nřs byly krřsnř Vřnoce, boře, to byly pohřdkovř Vřnoce!

Nejhřř bylo pro mř chodit na rorřty. Pobořnost se konala po celř prosinec ař do řtřdrřho dne vřdy rřno v řest hodin. A mnř se řtřlo vřdycky tolik spřt. Ale musela jsem kvřli tatřnkovi, byl velice zbořnř.

Moc jsem se třeřila na řtřdrř den. To jsme od rřna pořřdnř nejedli, jen řaj a buchtu, to abychom vidřli veřer zlatř prasřtko. Odpoledne se strojil stromeřek, vřdycky jsme mřli velký. Jako dřcko jsem ho sama nikdy nestrojila. řasto nřř stromek strojili syn nebo sestřenka Bořka, kdyř přiřeli k tetř Hadviřřkovř, maminiřnř sestře. Jinak jen maminka.

Ten den maminka neřla do „janky“, zřstala doma. Vřsude bylo řisto, teplo a svřteční nřlada. Hned

odpoledne zřala maminka chystat veřeři: salřt, ryba, rybř polřvka, takř sladkř omřčka s hrozinkami, knedlřk. To byla specialita nřreho tatřnka. Nřsledoval smařenř kapr a salřt. A cukrovř, kterř maminka napekla: vanilkovř rohlřcky, mřslovř slepovanř, maminřinou marmelřdou spojenř. Takř jeřř znřmř vřbornř řpic-puly a nakonec sřdlovř prstovř kolřcky. Jeřtř teř citřm tu domřcř vřnoční vřni.

Posedřli jsme. Skoro pokařdř přiřela tatřnkova sestra, rřda k nřm jezdila i pak, kdyř uř jsem byla vdanř a mřla dři.

Rřno na Bořř narozenř jsem musela do kostela. Boře, to byly tehdy ukrutnř zimy! řtřechy jen tak prařtřly mrazem. Mřli jsme sice papuře, kterř nřm řili pan Hluchřř, Jurajda nebo řtřcha, dřvno uř z nich nikdo neřije. Na Svateho řtřpřna, druhř vřnoční svřtek, zase rřno do kostela. My s maminkou na devř hodin, tatřnek v deset na hrubou mři.

Prvnř i druhř den vřnoční byl vřdy slavnostnř obřd. Na řtřpřna vřbornř zajřc na smetanř. Pak odpoledne chodili kolednřci. Zpřvali obyřejnř v chodbř za dveřmi.

No a pak hurř na Hřřovku klřzat se. Pokařdř nřř byla plnř Hřřovka. Sem tam se třeba nřkdo i namořil v „přerubli“ – v dři vysekanř na nabřrřnř vody, nebo kluci schvřlnř led prolomili. V zimř moc vody nebylo, takře to obyřejnř odnesly boty nebo

papuče. Ty se potom sušily u kamen. A když je bylo třeba dát spravit, pan Hlucháň vždycky poznal, že jsem se v nich skúpala nebo si jich promočila. Nikdy už tak nehřály.

Huňu na papuče tatínek kupoval v Dolní Bečvě na „valši“. Pokaždé to byla taková zvláštní pohoda, když přišel v neděli odpoledne švec a bral mně i mamince míru na papuče. Mně šněrovací, nebo na knoflíčky, ale pro to málo, pokaždé vždycky spíš na šněrování. Mamince též. Kdežto tatínkovi takzvané „pírka“. To k nim musel být i vyzouvat.

Dokud nebyla elektrika, svítili jsme lampou. To bylo večer krásné. Maminka něco pletla a já jsem jí četla. Nebo jsme šli na „besedu“ k tetě vedle, ale doma jsme pokaždé musely být dřív, než tatínek přišel z „jaty“. Cestou se vždycky stavil na pivo, takže nám to do těch osmi hodin vyšlo. Nebylo rádio ani televize, a tak se kolikrát sešly sousedky a povídalo se, až jsem často u tety usnula na divanu.

Své mládí jsem též prožívala na sokolovně. To mne stařenka, mamincina matka jménem Terezie Černínová, chodívala kárat. Viděla jsem ji oknem, jak stojí na verandě, v ruce rozsvícenou laternu (svítilnu), mávala jí a hrozila: „Nikde tě nenajdu, akorát pokaždé v té škobrtárni.“ Pokaždé to bylo stejné uvítání.

Chodila jsem do Sokola od malých žaček až po ženy. Našimi tehdy dobrými cvičitelkami byly Přemyslovka, Hela Skalková, Kavanová a mnoho dalších. Málokdy chyběl zapálený Sokol rada Maceček, byl soudním radou a velikým nadšencem Sokola. Pomáhal i finančně chudým, kteří si nemohli koupit oblečení na cvičení.

Po válce, už nevím, ve kterém roce to bylo, přišel do Rožnova pan prezident Masaryk (pozn.: 24. června 1928). Náš sokolský starosta, továrník Kantorek jel panu prezidentovi zajišťovat nocleh na Pustevny. Jel svým automobilem, jenže cestou zpátky v jedné zatáčce havaroval a zabil se. Ležel v sokolovně v rakvi právě v době, kdy pan prezident Masaryk byl v Rožnově. Když pana prezidenta o této tragické události informovali, chtěl se jít na sokolovnu nebohému továrníkovi Kantorovi poklonit, ale jeho doprovod mu to nedovolil.

Pan prezident Masaryk šel tehdy těsně vedle mě, tak jak jsme stáli Sokolí a Sokolky u radnice.

Také si velice dobře pamatuji, když chodili draťaři ze Slovenska. Obvykle to byli takoví malí ubozí chlapíci. Nějakou tu krosničku na zádech, trochu drátu a volali: „Dratovať hrnce, dratovať.“ A to šli vždy vrchama pěšky tam a zpět. Maminka jim dala dobře pojíst a často je nechala u nás v kůlně přespát, což tatínek nevěděl. Byli to velcí ubožáci!

Další takovou ubohou osobou byla naše sousedka Verunka Slováková. Vysoká, statná, věčně ušmudlaná. Její muž byl malý, vozil na trakaři lidem, co kdo potřeboval odvézt. Verunka často na mě přes plot zavolala, dala na jaře kytičku sněženek. Maminka na oplátku říkala: „Dones pojest Verunce.“

To bylo u Verunky bídy až až. Malinká tmavá komůrka, hliněná podlaha, pec, kde se málokdy vařilo, protože nebylo z čeho, ta sloužila za kuchyň. A velká místnost s kachláky – kamny, co se měla vytápět pecí, kolem lavice. Kachláky byly vysoké, široké a celé olepené smaženými trnkami. Když jsem se ptala: „Proč, Verunko, ty trnky?“ Odpověděla a usmála se: „Ale to víš, Mařenko, kamna už sem tam kůří a tož jsem jich polepila smaženými trnkama, to drží.“

Další takový chudák, který byl na posměch všech hloupých, byl Tkadlec. Byl to člověk malý, nevzhledný, hrbatý. Taky měl svoje přezvisko. Chodíval do hospody a tam si z něho dělali jen legraci. Jinak se na něho nedoptali jak Čava. Jeho bývalá žena, která už s ním nežila, měla přezvisko Čavulka.

Když jsem byla s maminkou v „jatce“, často jsem viděla na městě veliké divadlo. On ten Čava totiž čas od času prodával koninu. No, chlapi, aby ho

dopálili, pokaždé mu něco vyvedli. A pak ta hrůza, když Čava běhal po městě a řval. A oni nezvedenci ještě na něho řvali: „Čavo, é é, čavo, é é.“ No, bylo to smutné divadlo, když někdo dělá blázniny z chudáků.

Jeho žena, které se říkávalo Čavulka, žila u takových ubohých lidí, jak byla ona sama. Pásávala kravku a překrásně přitom zpívala. Čavulka prý byla za mlada velice hezká. Dokonce že zpívala ve Vídni, a nakonec tak bídně skončila.

Poblíž našeho domu byla hospodářská usedlost. Ti měli při kravách najatou ženskou, Mařo, jí říkali, ta zastala každou chlapskou práci. Ráda si popila nějaké levné gořalky. A nikdo ji neviděl jinak, než s fajfkou v koutku úst. A my děti jsme na ni volávaly: „Mařo, fajfka vám zhasla.“ Načež Mařa řekla ke kravám: „Vjo, vjo...“ Zabafala, až se jí z úst kouřilo a hned volala: „Vidíte, děcka hlupé, že hoří!“

U těch hospodářů měli další osobu, kterou jsme jako děti rády sledovaly na kopci Láni za sokolovnou. Byla to suchá, útlá, malá ženská. Když hnala husy na pastvu, košíček přes ruku a celou cestu na Láň pletla nebo háčkovala. Uměla prý pěknou ruční práci. Potichu si něco notovala. Měla malý drdůlek, úplně malinký. Byla to Maryčka Rychnovská, bývala prý učitelkou ručních prací. Její nábytek a různé věci jsou v rožnovském muzeu.

Boží tělo, to byl také pro mě a všechny děti určitý obřad. Chodilo se kolem náměstí v průvodu, každý měl v ruce košíček natrhaného kvítí, zpívaly se svaté písně. Na náměstí byly připravené čtyři oltáře: tam, jak byla stará pošta, další u Malíků, u řezníka (jak je masna) a při Lesním úřadě. U každého se odbyla pobožnost a šlo se k dalšímu oltáři. Čtyři muži nesli baldachýn a pod ním šel kněz s nejsvětější svátostí.

Den před tou slávou k nám chodila Helena Skallová, která mi pečlivě cukrovala vlasy sladkou vodou a pak točila na papírky. Ráno jsem se vždy o účes hrozně bála. Vlasy velké a od cukru slepené, ale co by se nevytrpělo pro parádu. Bývalo to pěkné. Kvítí jsme sháněli, aby ho bylo v košíčku hodně a pěkně barevné: červené pivoňky, zvonečky, kopretiny a jiné. Chodníky kolem náměstí byly celé posypané kvítím. Pro nás děcka to byl velký zážitek. Dnes už všecko zaniklo. Ale my děti jsme z toho měly tenkrát radost už proto, že jsme byly pěkně nastrojené. Když nám kvítí pochybělo, hned nám nějaká ochotná paní přisypala.

Dalšími mými kamarádkami byly děcka Majerovy. To bylo jen přes Hážovku. Já jsem měla na zahrádce houpačku. Vařily jsme, nebo pod kůlnou jsme hrávaly divadlo. Při hraní na prodávání jsme roztloukly cihlu, to byla paprika. V potoku Hážovce jsme si

nasbíraly křemínky, nebo „kočičí mýdlo“ – jíl, tím jsme se snažily řádně vydrhnout zašpiněné věci. Váhy na vážení jsme si udělaly ze špalků. Uvázaly jsme provázkem krabičky od krému na boty, dírkou protloukaly hřebíkem. No, hrály jsme si pěkně.

Jenže děcka Majerovy mohly k nám jen tehdy, když nebyl pan Majer doma. Jakmile z „jatky“ písknul (tu „játku“ měl směrem od radnice k Horní ulici), v „jatce“ byly dvoje dveře a vevnitř prodávali 3–4 řezníci, musely Majerovy děcka kalupem domů.

Ten pan Majer byl moc přísný. Jeho děti musely pracovat na poli i kozy pást.

Když si pan Majer vzpomněl, že by chtěl vodu z Pálkovny, musely šlapat přes Láň, přes Kozák až pod Pálkovnu, kde byla studánka, která nikdy nevyuschla, a voda z ní byla jako led. Ovšem někdy jsem šla s nimi, a než jsme se docouraly, to už byla voda ze studánky pod Pálkovnou teplá. Hlavně, když byla z Pálkovny.

Tak naše mládí uteklo jako voda.

V roce 1978 napsala Marie Křivánková.

Manželé Anna a Jan Běnovi, rodiče Marie Křivánkové

Anna Běnová s řeznickým psem

Manželé Jan a Anna Bénovi s dcerou Marií (později provdanou Křivánkovou) a synem Karlem, který převzal po otci řeznictví.

Marie Křivánková jako dítě s kamarádkou

Marie Křivánková v dospělosti

František Křivánek, manžel Marie Křivánkové,
soudní úředník ve Vsetíně

4) Nová maminka měla u svých dětí,
Chuděříku velkou oblibu. Byla to velká
máma! Měla takových chuděříků ve třech
ji vyhledávali a jítce "to jako když pěstárola
je místo, tatinka To tam u obilovoli je to
tam maminka a má jím sedarma nebo
že jím pěsták má obilovoli! Když se
musela do jathy, volice často jím stá
při, když má Bylo zima mála má
k tomu starší šplác hlava Kološova
která hlabala ve dvoře ony jím a komolice
vím dvoře, Kto to měla Petru, sídla u jím
ve dvoře To byla jím koušek jím klobá
a u prostěci sím čili obilovoli. Byla zborná
kuchárka, Koj maminka má jím klobá
měla police. Dleho musel tam jím tisk tel.
u obilovoli. Musel jím jím jím klobá
obilovoli a to má jím chuděříků jím a
u jím má jím obilovoli. Byla
má klobá a jím jím jím. To má
to jím jím. Má jím jím jím.

8) Nová maminka měla u svých dětí,
Chuděříku velkou oblibu. Byla to velká
máma! Měla takových chuděříků ve třech
ji vyhledávali a jítce "to jako když pěstárola
je místo, tatinka To tam u obilovoli je to
tam maminka a má jím sedarma nebo
že jím pěsták má obilovoli! Když se
musela do jathy, volice často jím stá
při, když má Bylo zima mála má
k tomu starší šplác hlava Kološova
která hlabala ve dvoře ony jím a komolice
vím dvoře, Kto to měla Petru, sídla u jím
ve dvoře To byla jím koušek jím klobá
a u prostěci sím čili obilovoli. Byla zborná
kuchárka, Koj maminka má jím klobá
měla police. Dleho musel tam jím tisk tel.
u obilovoli. Musel jím jím jím klobá
obilovoli a to má jím chuděříků jím a
u jím má jím obilovoli. Byla
má klobá a jím jím jím. To má
to jím jím. Má jím jím jím.

Ráda vzpomínám na krásné dětství v Rožnově pod Radhoštěm

Zdeňka Filipová

Když jsem se narodila, bydleli jsme za Hážovkou, hned vedle Hadvižáků ve zděném domě, který patřil mým prarodičům Bénům. Jelikož o dům probíhal majetkový spor s Kramolišovými, přestěhovali jsme se k Majerům na náměstí.

Dům hned vedle nás obývali Žingorovi, to stavení už je dávno zbourané, vedle bydlel pán, který byl malířem skla. Směrem ke kostelu žil krejčí a vedle jeho stavení bylo řeznictví pana Trčky.

V čase konání trhu bývaly naproti kostelu velké bedny, v nich bylo v dřevité vatě hlíněné nádobí, nabízené k prodeji.

Od Majerů jsme se přestěhovali za trať (dnes je to druhý dům od hlavní budovy bývalé Tesly směrem doprava) do domu, který patřil Skoumalům, tam jsem žila až do dospělosti. V domku po levé straně bydleli Seweroviczovi, již stará paní se svou dcerou, učitelkou hudby, která byla tělesně

postižená (měla hrb). Napravo od nás bydleli Pavelkovi. Paní Pavelková byla učitelkou. V patře jejich domu žil v pronájmu valašský malíř Juříček, starý mládenec, a moje maminka, paní Křivánková, mu žehlívala košile. Jeho obrazy se jí moc líbily, však jsme od něj ne jeden obraz dostali. Dále v ulici bydleli v dalším domku Jedelští a Hlucháňovi.

Za války jsme jako děti chodily se sestrou k vlakové trati sbírat uhlí, které popadalo z tendru lokomotivy. Šly jsme každá po jedné straně a vybíraly mezi pražci drobné kousky uhlí. Když kolem nás projížděl vlak a mašinfíra nás viděl, házel nám z lokomotivy uhlí na trať po hrstech. Kolikrát jsme došly podél trati až do Zubří. Doma nás maminka pochválila, připadaly jsme si moc užitečné.

Jako všechny děti jsme také my rády mlsaly, jenže za války bylo všechno na lístky a s těmi maminka úzkostlivě šetřila. Až na Vánoce nám koupila nějaké sladkosti. Chodily jsme na mydélko, které se prodávalo ještě dlouho po válce. Také do lékárny na zelené malé bonbonky obalované v cukru, byly moc voňavé po jehličí. Pan lékárník je měl ve veliké dóze se skleněným víkem. Pokaždé udělal papírový kornout a dřevěnou lopatkou nám do něj bonbonů nabral.

Za tratí býval v té době velký dřevosklad, tam jsme si jako děti chodily hrát. Chlapi kladli kmeny

pokácených stromů na dřevěné kozy, rozkročmo na nich seděli a ořezávali svrchní kůru. My děti jsme sbíraly odřezky do nůše a nosily domů na topení.

Jakmile skončila válka, přivážel vlak divné lidi. Měli rance a tlumoky na zádech, byli špinaví, otrhaní a nemluvili naší řečí, prý to byli Rumuni. Ale nebyli to lidé z koncentračních táborů, spíše nějací vysídlenci nebo utečenci. Utábořili se v prostorách dřevoskladu, kde byl dostatek dřeva, rozdělali ohně a pobýli tam nějaký ten týden. Mojí mamince se jich zželelo a nosila jim tam jídlo, třeba ovocné kynuté knedlíky. Jednoho dne všechny ty podivné lidi vlak zase odvezl někam jinam.

Za války o jedné zimě jsme šly se sestrou se sáňkami přes náměstí, když najednou zpoza rohu vyjel velkou rychlostí německý nákladák a doslova proletěl kolem Šilarovy cukrárny. Jen taktak jsme uskočily. V prudké zatáčce spadla z auta velká krabice. Když auto odjelo, krabici jsme otevřely – byla plná čokolád. Naložily jsme krabici na sáňky a odvezly ji do cukrárny, kde nám pan cukrář Šilar dal za odměnu jednu tabulku čokolády.

Za domem Skoumalů byla velká zahrada a za ní tekl potok, končil až u trati, kde se proměnil v plytké jezírko. To byl náš dětský ráj, tam jsme si chodily hrát. Říkalo se tomu místu Vlečka. Opodál stála ještě stodola a dál už jenom louky, pole a les – to

bylo Boří. Do lesa jsme chodily na šišky, suché dřevo, ale hlavně na houby, kterých tam rostlo velké množství, hlavně ryzec syrovinka. Maminka nám hříbky pekla nasucho na plotně – tu nádhernou kořeněnou vůni si umím vybavit ještě dnes.

Jako ve většině stavení nebyl ani v našem domě vodovod. Když jsme se v sobotu koupali, bylo potřeba vodu nanosit ze studny a ohřát ji na kamnech. V dřevěných neckách se nejprve vykoupaly děti, potom maminka. A jen co se voda trochu přihřála, tak se koupal i tatínek. Maminka nás zatím uložila ke spánku. Tatínek ještě musel všechnu vodu vynosit z patra až ven.

Tatínek chodíval vždycky jeden den v týdnu hrát mariáš. Hrávali karty v hospodě u stolu, kterému se říkalo Stůl upřímnosti. (Pozn.: Stůl upřímnosti založil roku 1932 Alois Jaroněk; s bratrem Bohumírem se roku 1925 přičinili o vznik Valašského muzea v přírodě.) Tatínek hrál karty moc rád a vášnivě.

Naše teta Mařka Hadvižáková pracovala v lázeňském domě, který stál u parku, jen přes Struhu naproti Jaroňkům. Chodily jsme někdy večer s ní, všude byly velké vany, ve kterých se konaly lázeňské procedury. Někdy nám teta napustila vanu a tam jsme se krásně a dosyta vycachtaly. Bylo to docela jiné koupání než v neckách doma. Po válce lázeňský dům přestavěli na polikliniku.

Skoumalovi měli dceru Alenku, která byla jako naše sestra. K mým rodičům jezdívali ještě na letní byt manželé Pavlíkovi z Olomouce. Velmi se přátelili a přátelství se přesouvalo do dalších generací, kdy jejich syn Miroslav jako dítě a později už profesor francouzského jazyka na Univerzitě Palackého v Olomouci jezdil velmi často s celou rodinou k mé sestře Jaroslavě, kde přátelské vztahy pokračovaly. Dodnes těsné přátelství trvá i mezi dcerou Mirka Pavlíka a Jarčinou dcerou Hankou. Všechny tři generace se zamilovaly do Rožnova a jeho nádherného prostředí.

Miroslav je již devadesátiletý pán, který jako by vzhledově vypadl z filmu Škola základ života. Tento dnes elegantní prošedivělý muž s bradkou se stále s větší nostalgií každoročně do Rožnova vrací. Vzpomíná, jak vypadalo náměstí, kde stál který obchod, kudy tekla Struha, vzpomíná na altán a jezírko v parku. Sedává na náměstí a vzpomíná i na krásné dětství, které v Rožnově prožil. Pak se jde podívat na dům Skoumalů, kde jsme ho jako dítě z „velkoměsta“ s láskou zapojovaly do svých her. Hráli jsme si třeba na indiány a on jako jediný kluk v partě děvčat byl náš zajatec. Přivázaly jsme kuřince na prut a mazaly mu je pod nos. Až křik přinutil maminku podívat se, co se to tam děje,

a třebaže nikdy do našich her nezasahovala, dostaly jsme tenkrát notně vyhubováno. Pak jsme Mirkovi záviděly sladkost, kterou dostal jako bolestné. Ale neměl nám naše hry za zlé, už za pár chvil se na všechno zapomnělo a zase jsme byli kamarádi.

Pan Skoumal byl legionář a jeho smrt už v posledních dnech války byla velmi nešťastná náhoda, která se nás všech značně dotkla. Když 4. 5. 1945 Rusové ze Soláně vystřelili tu svou kaťušu (pozn.: Rusové stříleli na Rožnov z Hutiska z kanonů), tak jedna ze střel zasáhla u malého mostku, který byl poblíž hlavního mostu v Rožnově (dnes Dolní most), nešťastnou náhodou kromě jiných obětí i pana Skoumala. (Český četník Antonín Skoumal, 24. 12. 1892 – 4. 5. 1945, viz pamětní kámen usazený v dlažbě u Dolního mostu.) Jména dalších obětí jsou na pomníku, jenž stojí v jeho blízkosti. Pana Skoumala v jeho domě oblékli do jeho legionářské uniformy, na rakev položili legionářskou čepici. Ležel v domě v prosklené verandě, když k nám přišli Rusové. Hledali Němce, kteří se ještě ukrývali. Otevřeli i rakev a zkoumali, jestli nebožtík není třeba Němec, jenž hraje mrtvého a v rakvi se schovává. Chovali se k nám ale velmi slušně. Když zjistili co a jak, zase odešli.

Vedle kostela býval chudobinec. Z cesty se vešlo do chodby, kde byly malé komůrky pro chudobné

lidi. Bydlela tam žena, které jsme jako děti říkaly teta Mařa, i když nebyla s námi žádná rodina. Moje maminka ji ale znala od svého dětství, kdy pomáhala prarodičům Bénovým v domácnosti. Maminka měla veliký soucit s chudobnými. Co si pamatují, nosívala tetě Maři každý den oběd.

Vedle chudobince byl v budově byt a v něm bydlel pan Frydrych se synem. Pan Frydrych chodíval v pohřebním průvodu z kostela na hřbitov a na vozíku před sebou tlačil obrovský buben, na který bubnoval. Za ním šla hudba. Syn pana Frydrycha se stal známým valašským malířem (pozn.: akademický malíř Jaroslav Frydrych 1928–1982).

U chudobince bydlel pekař Kramoliš, už z dálky to tam vonělo čerstvým pečivem. Pokaždé, když jsme šly do školy, vyběhly jsme po schůdkách do krámu, kupovaly si bulky z tmavého pečiva.

V Rožnově byla spousta drobných pekařů. Vzpomínám si na pana Urbana, jenž v hranaté proutěné nůši na zádech roznášel zákazníkům čerstvě upečené křupkavé rohlíky od pekaře Santovjáka, který měl pekařství u Hážovky.

Chodila jsem i do sokolovny. Pod sokolovnou vlastnil dům řezník Molitor, ale řeznictví měl na náměstí. Maminka se s Molitorovými přátelila, hodně se navštěvovali. V době, kdy mamčin bratr Karel už neprovozoval své řeznictví, chodila maminka pro

maso, pokud bylo, do jejich řeznictví, pokaždé dostala i nějaké odřezky navíc.

Maminka nám vařila z jablek sladkou omáčku, říkalo se jí bryja, přidával se do ní hřebíček, badyán a nakonec smetana. K tomu jsme měli brambory nebo knedlík.

Tam, kde je dnes sídliště 1. máje, původně bývala velká zahrada, která patřila Dreslerům. Stála tam dřevěnice, okraj zahrady lemovaly stříbrné jehličnany a uvnitř byl veliký ovocný sad, měl kolem 200 stromů. Pan Dresler pěstoval jahody, celé řady rybízů a všechny možné druhy zeleniny. Potom zahradu prodali rodině Filipů, kteří mají dodnes dům až u Málkova pivovaru. Pak ale komunisté zahradu zabrali a ponechali Filipům jen malý kousek vlevo od současného starého hřbitova na Prochodné. Pan Filip na něm spoustu let choval včely. Nakonec jsem se za jeho syna Františka i provdala. Zahradu prodal mému švagrovi, panu Šrubařovi, který ve včelařství pokračoval až do své smrti.

Dnes zahrada bohužel pustne. Ale v době, kdy ještě byla velká, chodily jsme si tam hrát. Chovaly se tam i ovce, jež jsme chodily zavírat, ale naším nepřítelem byl dosti vzteklý kozel, který nás honil po zahradě, a často jsme ani neměly odvahu slézt ze stromu, kam jsme se ze strachu před jeho rohy schovaly.

Moji prarodiče Anna a Jan Bénovi měli řeznictví v místech, kde stával hotel Rožnovan, dnes hotel AGH. Jako děti jsme k nim chodívaly na párečky přímo z pece, ještě horké. No, to byla lahůdka! Potom převzal řeznictví jejich syn Karel, který však zemřel v poměrně mladém věku.

Měli jsme rodinného lékaře, doktora Koláře, u kterého pracovala jako zdravotní sestra teta Boža Hadvižáková. Léčil nás celou rodinu. Nakonec skončil tragickou smrtí. Kdosi z okolí ho udal za lékařskou pomoc partyzánům a on si raději píchl ze své lékárničky nějaký jed a otrávil se, než aby padl do rukou nacistů. Věděl, že by stejně nepřežil. Byl to velmi laskavý muž, kterého jsme považovali za člena rodiny. Jeho smrt nás hodně zasáhla.

Teta Boža Hadvižáková byla krasavice, každý mužský se za ní alespoň rád ohlédl. Měla však zvláštní osud. Jako mladá se zamilovala do mládence, který, ještě než se stačili vzít, musel narukovat do první světové války. Teta Boža měla spoustu nápadníků, ale čekala jen na toho svého milého. Válka skončila a její mládenec se stále nevracel. Takže jen sedávala a smutně se dívala na jeho fotografii, kterou mívala na nočním stolku u postele. Protože nedostala ani zprávu, že by její milý padl, čekala dál. A čekala celý svůj život.

Později teta Boža Hadvižáková bydlela v dnes krásně opraveném domě u kostela, kde je v přízemí obchod s galanterií. Jako dětem nám háčkovala takzvané kukly, čepice, které se zapínaly pod krkem na knoflík, nad hlavou se vycpávaly šátkem. Čím byla čepice vyšší, tím byla hezčí. Teta Boža Hadvižáková nás často navštěvovala. Neprovdaná stále čekala na svého mládence. Měla moc ráda děti, a tak si chodila s námi hrát. Vánoce a žádné svátky jsme si bez ní neuměly představit.

Když už byla teta Boža Hadvižáková jako stará paní, přece se jednou její vyvolený v Rožnově objevil a vyhledal ji. Seděli celý den v parku na lavičce a povídali si. Nevrátil se z války domů dřív, protože si byl jistý, že se jeho Boženka provdala a jeho srdce by to bolelo. Tak se teta Boža svého milého nakonec přece dočkala – asi týden nato zemřela.

Když začalo mrznout a na řece Bečvě se vytvořil led, chodily jsme bruslit. Měly jsme brusle na klíček. Za řekou u pivovaru bylo hřiště, které se v zimě měnilo na velké kluziště – tam se nás děti věšlo! Stála tam bouda, ve které jsme se přezouvali. Když někdo neměl brusle, navzájem jsme si je i půjčovali. Tak se s bruslením vždycky dostalo na všechny.

Těšily jsme se na Vánoce. Maminka s tetami pekly cukroví, které se věšelo i na stromeček. Ten přinesl tatínek, byl soudním úředníkem ve Vsetíně,

a z Lesní správy mu vždycky darovali krásný smrček. My děti jsme ho potom zdobily hvězdičkami, které jsme skládaly jako origami z papíru a potom na ně sypaly stříbřenku. Stříbřily jsme i skořápky vlašských ořechů. Měli jsme také krásné ozdoby ze skleněných perliček – vláčky, ptáčky, drátěné hvězdičky. Nakonec se skřipcem připevnily na větvičky stojánky na svíčky, které všemu daly tu pravou vánoční atmosféru.

Jako dárky jsme pod stromeček dostávaly dřevěné hračky a hlavně knížky, protože jsme moc rády a hodně četly. Dostávaly jsme i čokoládu, maminka ji koupila za lístky, které celý rok šetřila na vánoční svátky. Také jsme měly pravý med. Přes rok byl jen takový umělý, moc nám nechutnal, byla to žlutá kostka, která se mazala na chleba, ale pravý med, to bylo něco docela jiného.

Do školy jsem začala chodit ke kostelu, ředitelem tam byl pan řídící Šabacký. Byl velice hodný. Dokonce jsme chtěly se sestrou u něj bydlet, ale ne proto, že by naši rodiče na nás nebyli hodní, ale pro jeho až neuvěřitelnou laskavost.

Manželé Šabačtí se přistěhovali z Ostravy. Paní Šabacká byla operní zpěvačkou a zpívala v Ostravě. Když byl za války letecký poplach, běžely jsme se všechny děti ze školy schovat. Ve sklepech školy vařila paní školníková ve velikém kotli každý den

polévku. My děti jsme měly hrnek a o přestávce jsme dostaly malou porci.

Následujících několik let jsem chodila do Štefanky, nedaleko Společenského domu, dnes je tam obecní úřad. Poté jsem až do deváté třídy chodila naproti do školy u parku a po ukončení ještě jeden rok do nepovinného studia, kterému se říkalo Kurz.

Park byl tehdy nádherně udržovaný, plný vzácných dřevin, vypadal jako zámecký. Tam jsme se učily poznávat květiny a stromy, z toho, co nám poskytl, se vyráběly různé ozdoby. Pokaždé jsme se těšily, když jsme měly jít s panem učitelem do parku.

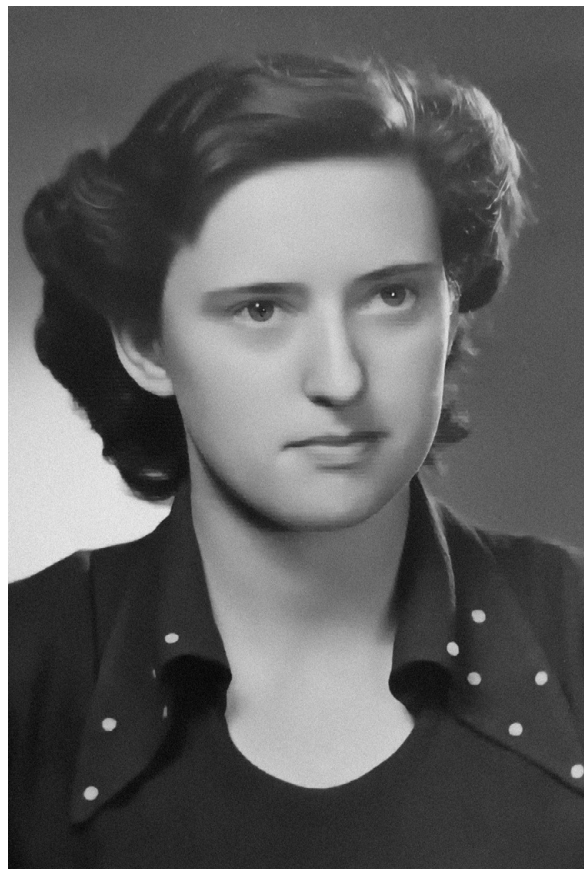
Další dvouleté studium jsme my děvčata měla ve Valašském Meziříčí na rodinné škole.

V letním čase probíhaly na náměstí oslavy Božího těla, pokaždé jsme se na tu slávu dlouho připravovaly. Po celém obvodu náměstí byly před obchody oltáře s velkými skoro dvoumetrovými obrazy ze života svatých, bylo jich mnoho. Z kostela šel průvod, nejprve kněží a ministranti nesli v čele pod baldachýnem sošku Panny Marie. Za nimi jsme šly my družičky v naškrobených šatíčkách, s mašlemi ve vlasech a v rukou jsme měly košíčky plné okvětních lístků, které jsme cestou házeły věřícím pod nohy. Průvod obešel celé náměstí a všichni se u každého oltáře vroucně modlili.

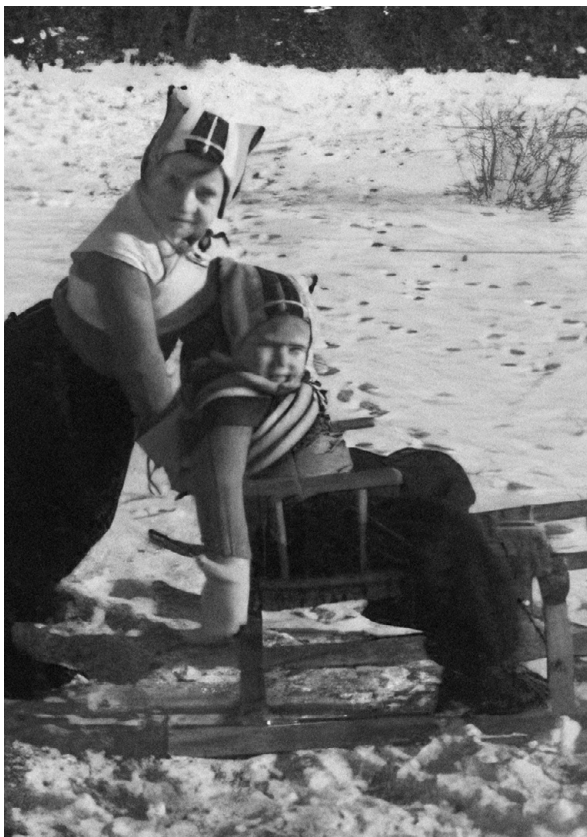
Když jsme se všechny tři sestry provdaly, přestěhovali se rodiče do bytového domu na Tyršově nábřeží, kde naše maminka Marie Křivánková bydlela až do své smrti v roce 1991.

V domě vedle ní bydlela paní Paláčková, už tehdy vdova, která vlastnila mlýn, dnes je zbouraný. Starý mlýn dlouho chátral, dokonce několikrát vyhořel. Jeho vlastníkem byl Paláčkův syn, který dlouhé roky žil v USA. Proto mělo město problém mlýn odkoupit. Do Paláčkovy mlýna jsme si chodili pro mouku na pečení chleba. Paní Paláčková byla velice zručná, pekla nádherně zdobené perníčky, a nejen na Vánoce. A z látek uměla šít krásná zvířátka – pejsky, kočky, ale i ovečky, kůzlata, koně a ráda jimi podarovávala všechny děti, se kterými se potkala.

Na audio nahrávač zaznamenala v listopadu 2023 Zdeňka Filipová, dcera Marie Křivánkové.

Zdeňka Filipová, dcera Marie Křivánkové

Zdeňka a Jaruška, dcery manželů Marie a Františka Křivánkových

Vzpomínky na prababičku Křivánkovou

Kateřina Morkesová

Moje prababička Křivánková zemřela, když mi bylo šest let, proto jsou mé vzpomínky útržkovité, nicméně podbarvené velikou láskou. Vždycky si vybavím její usměvavou tvář rámovanou bílými vlasy upravenými pomocí vlásenek. Já jsem jako dítě mívala dlouhé vlasy a prababička mi vyprávěla, že i ona nosila pletený cop, za který ji kluci ve škole tahali, a protože ho měla dostatečně dlouhý, tak si ho jednoduše přisedla.

Prababička s námi trávila každé Vánoce, Štědrý den si bez ní neumím ani představit. Už špatně chodila, a tak jsme ji museli pokaždé dlouho přemlouvat, že bez ní by ten svátek byl smutný. Nakonec svolila. Byl to spíše takový náš rituál. Při večeři seděla v čele stolu a jedla velmi pomalu. Vzpomínala na své Vánoce s rodiči a bylo vidět, jak si jídlo vychutnává. Už jsem se nemohla dočkat, až prababička bude mít prázdný talíř a půjdu si rozbalit dárky. Jenže ouha, když už už se zdálo, že večeře je u konce, prababička šibalsky mrkla,

protože viděla mou nedočkavost, a tak řekla: „Ten kapr i salát jsou tak výborné, že si ještě přidám.“ Zdá se mi, že to udělala i vícekrát a tím mé těšení protahovala. O to jsem pak měla větší radost. Před stromečkem jsem s ní zpívala koledy, které mě naučila.

Protože jsem každé delší volno trávila v Rožnově, bývala jsem u své prababičky často. Někdy jsem u ní s maminkou i celé dva měsíce školních prázdnin bydlela. Moc se mi věnovala. Čítávala mi ze starých pohádkových knížek, vyprávěla příběhy ze svého dětství, chodily jsme spolu k řece, kde jsem zažila spoustu dobrodružství, což by mě v Ostravě, kde jsem žila, nepotkalo.

Pamatuji si, že měla v pokoji starodávnou skříň a v ní hračky ze svého dětství. Nejraději jsem měla panenky s porcelánovou hlavičkou. Kdeže by konkurovaly moderním barbínám. Tyhle byly jako opravdové živé děti. Měly červené tvářičky a opravdové vlásky. Vedle bydlela paní Paláčková, která těm panenkám ušila nádherné valašské kroje, a to bylo něco nevidaného. Měly nádherně zdobené živůtky, krajkové rukávce a jak to je správně, sukně z modrotisku.

Po celé chodbě v domě od ní se vždycky linula nádherná vůně, protože pekla perníčky, které byly nádherně malované jako krajka, a bylo škoda do

nich kousnout. Ale byly tak dobré, že jsem to dlouho nevydržela.

Ještě mám jednu vzpomínku, kdy pomáhám prababičce zvednout se a dojít přes místnost ke skřínce (už nevím, pro co se tam chodilo, snad pro nějakou knížku, ze které mi čítávala), protože ji hodně bolela noha. Připadala jsem si důležitá, jak jsem ji tak podpírala. Později jsem se dozvěděla, že to hrála a došla by tam sama, ale chtěla, ať jí pomůžu.

To je tak asi všechno, co mi v paměti zůstalo. Zbytek odplavil čas a možná i ty tisíce slz, které jsem na pohřbu prababičky vyplakala tatínkovi do klína, když prababička zemřela. Právě díky ní mám Rožnov hluboko v srdci, a jen co jsem dostudovala, opustila jsem Ostravu a odstěhovala se do Rožnova.

V Rožnově jsem moc šťastná. Sem se pořád vracím, protože mám Rožnov spojený se šťastným dětstvím a s láskou mé prababičky.

Kateřina Morkesová, 8. 11. 2023

Malá geneze

Hanka Morkesová

Pisatelka Vzpomínek paní Marie Křivánková (za svobodna Bénová) je moje babička. Narodila se roku 1910, zemřela roku 1991, místem posledního odpočinku je hrob na starém rožnovském hřbitově na Prochodné, kde je pohřbena se svým manželem Františkem (1906–1969), rodiči Janem a Annou Bénovými a bratrem Karlem (1926–?). Její otec Jan Béna byl rožnovský řezník.

Moji rodiče: Jaroslava Šrubařová (1935–2016) byla zdravotní sestrou v Gumárnách Zubří. Tatínek ing. Jaromír Šrubař (1931–2018) pracoval v Tesle Rožnov a později v Elektroprojektě nepřetržitě až do roku 2017.

Já Hanka Morkesová (1958) jsem studovala v Ostravě Střední průmyslovou školu chemickou, potom matematiku a chemii na Přírodovědné fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Sestra Jitka Fröhlichová (1962) studovala na Gymnáziu v Rožnově, pracuje u Remaxu jako realitní makléřka, bydlí v Rožnově. Má dvě děti – dceru Sarah Fröhlichovou a syna Martina Kotrbu.

Já jsem se po studiích provdala a přestěhovala za manželem Václavem Morkesem do Ostravy, kde se nám narodila jediná dcera Kateřina (1985). Učím na gymnáziu. V červnu 2024 mám v úmyslu přestěhovat se do Rožnova pod Radhoštěm na Záhumení, kde mám byt po rodičích.

Moje dcera Kateřina Morkesová vystudovala v Ostravě Střední průmyslovou školu chemickou a potom vyšší odbornou školu zdravotní. Pracuje v lékárně Dr. Max v Rožnově pod Radhoštěm. Ihned po ukončení studií se odstěhovala do Rožnova a hned první den vyběhla na kopec nad Kramolišovem – tam rozpřáhla ruce a zvolala: „Tady budu žít, tohle je moje město, tady jsem šťastná.“

Na snímku zprava: Hanka a její dcera Katka Morkesovy nad rodinným fotoalbem

Někdejší Horní ulice, dnes Bayerova, kde se příběh Vzpomínek Marie Křivánkové odehrává.

Vzpomínky na Rožnov jejich dětství a mládí

Marie Křivánková, Zdeňka Filipová
Sestavil Richard Sobotka

Rožnov pod Radhoštěm 2024

Vydala Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm,
příspěvková organizace
Bezručova 519, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Tel.: 571 654 747, 777 808 695
e-mail: knihovna@knir.cz
www.knir.cz

Edice Milé tisky č. 32

ISBN: 978-80-87334-53-9

Městská
knihovna
Rožnov pod Radhoštěm

Odpovědný redaktor:
Pavel Zajíc

Redakční rada:
Richard Sobotka, Ivan Bajer, Vladimír Bartošek,
Marcela Kulišťáková, Helena Uhrová

Logo Město v mé paměti a kresba knihovny:
Vladimír Bartošek

Sazba: Honza Bartoň

Na fotografii na obálce je Marie Křivánková
ve valašském kroji

Fotografie:
soukromý archiv Hana a Kateřina Morkesovy

Fotografie na str. 46: Richard Sobotka

Městská knihovna

Rožnov pod Radhoštěm

MILÉ TISKY
